
Kostel Panny Marie Na trávníčku

Jana Černovská

Kostel Panny Marie Na trávníčku založil Karel IV. roku 1360 poblíž místa starší mariánské kaple spolu s klášteřem řádu servitů. Základním posláním této řeholní komunity bylo šíření mariánské úcty, proto byl i kostel zasvěcen Zvěstování Panně Marii. V letech 1419–1420 byl kostel i s přilehlým klášteřem husity těžce poškozen a následně opuštěn. Koncem 15. století přešel pod patronát královských správců z rodu Švábů z Chvatliny, roku 1554 pak správu nad konventem převzali augustiniáni z blízkého Karlova. Po Bílé hoře se sem opět vrátili servité, josefínské reformy však klášter roku 1783 definitivně zrušily. Kostel pak byl znovu konsekrován v roce 1856 pro potřeby ústavu pro choromyslné. Od roku 1995 zde sídlí pravoslavná církev a kostel je zasvěcen Zvěstování přesvaté Bohorodice.



Nevelkou stavbu kostelíka tvoří pětiboce uzavřený presbytář o jednom poli křížové klenby, který se otevírá do ústředního síňového prostoru zaklenutého na jediný štíhlý pilíř. Dvě západní čtvercová pole mají jednoduchou křížovou klenbu, oproti tomu zaklenutí východní části je řešeno obkročným systémem trojdílných polí. Stěny kostela jsou členěny úzkými lomenými okny, v lodi dvojdílnými, v závěru jednodílnými. Uprostřed západního průčelí se tyčí „šikmá“ hranolová věž, jejíž dvě nejvyšší patra mají tvar oktogonu. Koncem 15. století byla loď poškozeného kostela nově zaklenuta, z té doby také pochází rozety a rodové znaky donátorů. V období baroka došlo k úpravám interiéru kostela, byla pořízena nová mramorová podlaha, pravděpodobně došlo také k zazdění některých oken a věž dostala novou báň. V letech 1858–1863 byla provedena puristická regotizace pod vedením Bernharda Gruebera. Přistavěna byla novogotická kruchta, oratoř a portál ke kapli Bolestné Panny Marie. Pořízeny byly i nové oltářní obrazy. Dnes je novogotický interiér vybaven pravoslavným ikonostasem a dalšími ikonami.